

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

78000 Banja Luka, Vuka Karadžića 4
Republika Srpska, BiH
Tel: +387(0)51/247-408
Faks: +387(0)51/247-497
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izveštaj o provedenoj finansijskoj reviziji
Opštine Novo Goražde
za period 01.01-31.12.2019. godine**

Broj: RV015-20

Banja Luka, 28.07.2020. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	1
	Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja	1
II	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	5
	Izvještaj o reviziji usklađenosti.....	5
III	REZIME DATIH PREPORUKA.....	7
IV	KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI.....	9
V	IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)	10
	1. Uvod	10
	2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja.....	10
	3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola	11
	4. Nabavke.....	13
	5. Priprema i donošenje budžeta	14
	6. Finansijski izvještaji	16
	6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta.....	16
	6.1.1. Prihodi i primici.....	16
	6.1.2. Rashodi i izdaci.....	18
	6.1.3. Budžetski rezultat (suficit/deficit).....	22
	6.1.4. Neto finansiranje.....	22
	6.1.5. Razlika u finansiranju	22
	6.2. Bilans uspjeha	22
	6.2.1. Prihodi.....	22
	6.2.2. Rashodi.....	23
	6.2.3. Finansijski rezultat.....	23
	6.3. Bilans stanja.....	23
	6.3.1. Aktiva.....	23
	6.3.2. Pasiva.....	28
	6.3.3. Vanbilansna evidencija.....	31
	6.4. Bilans novčanih tokova	31
	6.5. Vremenska neograničenost poslovanja.....	31

6.6.	Potencijalna imovina i potencijalne obaveze	31
6.7.	Napomene uz finansijske izvještaje	32

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Negativno mišljenje

Izvršili smo reviziju Konsolidovanog finansijskog izvještaja Opštine Novo Goražde koji obuhvata: Bilans stanja, Bilans uspjeha, Izvještaj o promjenama neto imovine, Bilans novčanih tokova, Periodični izvještaj o izvršenju budžeta i Periodični izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima sa stanjem na dan 31.12.2019. godine i za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, objašnjavajućih napomena uz finansijske izvještaje i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, zbog značaja pitanja navedenih u pasusu Osnov za negativno mišljenje, Konsolidovani godišnji finansijski izvještaj Opštine Novo Goražde, ne prikazuju istinito i objektivno, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2019. godine i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnov za negativno mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 2200 - 2810. Naša odgovornost za provođenje revizije detaljnije je opisana u pasusu Odgovornost revizora. Reviziju smo sproveli u skladu sa ISSAI 130 - Etičkim kodeksom, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše revizijsko mišljenje o finansijskom stanju imovine, obaveza i izvora i izvršenju budžeta.

Kao što je navedeno pod tačkom 3. izvještaja:

Popis imovine i obaveza na dan 31.12.2019. godine Opština Novo Goražde nije organizovala i izvršila u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.

Kao što je navedeno pod tačkom 6. izvještaja:

Kod sačinjavanja Konsolidovanog finansijskog izvještaja za 2019. godinu, Opština Novo Goražde nije izvršila konsolidaciju kako je propisano članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, jer nije izvršeno uključivanje javnih ustanova i javnih preduzeća koji su pod njenom kontrolom ili značajnim uticajem.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.2. izvještaja:

Pozicija grantova je precijenjena za 21.504 KM, jer su u okviru istih evidentirani rashodi za korišćenje roba i usluga, što nije u skladu sa članom 95. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Izdaci za otplatu dugova su potcijenjeni za 133.667 KM, jer Opština Novo Goražde nije iskazala izdatke po osnovu izmirenja obaveza po rješenjima o odgođenom plaćanju poreskog duga i otplatu kratkoročne pozajmice na poziciji izdataka za otplatu dugova shodno odredbama člana 116. stav (4) i (6) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkama 6.2.1. i 6.3.1. izvještaja:

Dugoročna potraživanja su iskazana više za 45.335 KM, kratkoročna potraživanja za 325.680 KM i prihodi obračunskog karaktera za 491.896 KM, a manje je iskazan finansijski rezultat ranijih godina za 120.881 KM, jer kratkoročna i dugoročna potraživanja za nenaplaćene poreze nisu evidentirana u skladu sa Uputstvom o primjeni MRS-JS 23 - Prihodi od transakcija koje nisu transakcije razmjene (porezi i prenos).

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.1. izvještaja:

Kratkoročni plasmani i finansijski rezultat ranijih godina više su iskazani za 31.500 KM, jer nije izvršena procjena naplativosti datih zajmova na dan bilansiranja shodno odredbama člana 73. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Ostala kratkoročna potraživanja su više iskazana za 31.335 KM zbog pogrešnog evidentiranja i neevidentiranja poslovnih promjena (naplata potraživanja, otpis i klasifikacija pomoći), što nije u skladu sa članom 68. i 71. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike i članom 72. stav (2) i 73. stav (5) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Kratkoročno razgraničeni prihodi i finansijski rezultat ranijih godina su potcijenjeni za 35.532 KM zbog pogrešnog evidentiranja naplate potraživanja u ranijem periodu, što nije u skladu sa članom 72. stav (2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Prilikom izrade Konsolidovanog finansijskog izvještaja, Opština Novo Goražde nije eliminisala pozicije kratkoročne finansijske imovine i razgraničenja unutar istih jedinica vlasti i kratkoročnih obaveza i razgraničenja unutar istih jedinica vlasti u iznosu od 1.828.268 KM shodno članu 122. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Imovina koja se daje u zakup nije iskazana kao investiciona imovina, što nije u skladu sa članom 29. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i zahtjevima MRS-JS - 16 Investiciona imovina, paragrafi 7, 20 i 26.

Vrijednost zgrada i objekata, kao i finansijski rezultat ranijih godina su precijenjeni za 271.905 KM, jer Opština Novo Goražde nije izvršila priznavanje gubitka od umanjenja vrijednosti objekata na lokaciji Trovrh, shodno paragrafima 52. i 54. MRS-JS 21 – Umanjenje vrijednosti imovine koja ne generiše gotovinu.

Opština nije izvršila prenos sa sredstava u pripremi na sredstva u upotrebi-saobraćajne objekte u vrijednosti od 28.801 KM i grijne, rashladne i zaštitne opreme u vrijednosti od 9.875 KM, što nije u skladu sa članom 42. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.2.1. izvještaja:

Dugoročne obaveze po zajmovima primljenim od banaka su precijenjene za 329.893 KM, a potcijenjene su dugoročne obaveze po zajmovima od entiteta za 79.436 KM. Takođe, potcijenjene su obaveze po zajmovima primljenim od entiteta koji dospijevaju na naplatu do godinu dana za 90.652 KM i obaveze po dugoročnim zajmovima primljenim od banaka koji dospijevaju na naplatu do godinu dana za 159.805 KM. Navedeno nije u skladu sa članom 72. stav (9), 76, 77. i 84. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Obaveze za lična primanja precijenjene su za 57.792 KM, a potcijenjene su ostale dugoročne obaveze (4.452 KM) i ostale kratkoročne obaveze (53.340 KM), jer Opština Novo Goražde nije pravilno evidentirala obaveze po sporazumima o reprogramu poreskih obaveza sa Ministarstvom finansija Republike Srpske. Navedeno nije u skladu sa članom 72. stav (9), 75. i 83. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike. Takođe, precijenjene su obaveze za lična primanja u iznosu od 482.500 KM i obaveze iz poslovanja u zemlji u iznosu od 15.090 KM, a potcijenjen finansijski rezultat ranijih godina u iznosu od 497.590 KM, zbog grešaka iz ranijeg perioda na nivou svih potrošačkih jedinica.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.3. izvještaja:

Opština nije u okviru vanbilansne aktive i vanbilansne pasive evidentirala mjenice date kao sredstvo obezbjeđenja za preuzete kredite (1.974.816 KM), garancije za uredno izvršenje ugovora (1.377 KM) i privremene situacije za „Izgradnju Kulturno-omladinskog centra u Novom Goraždu“ koja se knjiži u Glavnoj knjizi trezora Ministarstva finansija Republike Srpske (79.349 KM), što nije u skladu sa članom 89. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.4. izvještaja:

Tokovi gotovine u 2019. godini nisu tačno iskazani u iznosu od 133.667 KM, jer su odlivi po osnovu plaćanja obaveza odgođenog poreskog duga (121.291 KM) i po osnovu izmirenja kratkoročne pozajmice (12.376 KM) pogrešno uključeni u odlive gotovine iz poslovnih aktivnosti. Shodno navedenom, precijenjeni su odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti, a potcijenjeni odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja u iznosu od 133.667 KM.

Kao što je navedeno pod tačkama 6.5, 6.6. i 6.7. izvještaja:

Opština Novo Goražde nije u Napomenama uz finansijske izvještaje dala obrazloženje vezano za stalnost poslovanja, što nije u skladu sa MRS-JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja paragrafi 15 (c) i 38.

Napomene uz finansijske izvještaje Opštine Novo Goražde ne sadrže sve potrebne informacije u skladu sa članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i nisu u potpunosti objelodanjene informacije prema zahtjevima MRS-JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja.

Javna ustanova Centar za socijalni rad Novo Goražde nije sastavila Napomene uz finansijske izvještaje.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja su po našem profesionalnom mišljenju bila najznačajnija u vršenju revizije finansijskih izvještaja za godinu koja se završava na dan 31. decembar 2019. godine. Ova pitanja smo razmotrili u okviru revizije finansijskih izvještaja kao cjeline, a u formiranju cjelokupnog našeg mišljenja ne dajemo odvojeno mišljenje o ovim pitanjima. Osim pitanja opisanih u pasusu Osnov za negativno mišljenje odredili smo da nema drugih pitanja koja treba objaviti u izvještaju o reviziji.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Načelnik opštine Novo Goražde je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške; odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u Napomenama uz finansijske izvještaje; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih

politika i računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja. Pri izradi finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno da procijeni stalnost poslovanja i da objelodani pitanja vezana za vremensku neograničenost poslovanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjerenje o tome da li finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevareom ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjerenje predstavlja visok nivo uvjeravanja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija sprovodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije, ključnim revizijskim pitanjima i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Banja Luka, 28.07.2020. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izveštaj o reviziji usklađenosti

Mišljenje sa rezervom

Uz reviziju Konsolidovanog finansijskog izvještaja Opštine Novo Goražde za 2019. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u Opštini Novo Goražde za 2019. godinu su, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Kao što je navedeno pod tačkom 4. izvještaja:

Opština Novo Goražde nije poštovala odredbe Zakona o javnim nabavkama u dijelu koji se odnosi na objavljivanje na veb stranici osnovnih elemenata ugovora za provedene postupke nabavki, za nabavku dodatnih radova na sanaciji lokalnih puteva ugovor je zaključen nakon obavljenog posla, za nabavke uglja i ugostiteljskih usluga nisu provedeni postupci nabavki i tenderskom dokumentacijom za sanaciju makadamskog puta Bukova Ravan-Hajradinovići, sanaciju lokalne deponije za odlaganje smeća, izgradnju i montažu toplovodnog kotla i izgradnju pješačke staze je zahtijevana garancija za izvršenje ugovora, a ugovorima nije predviđeno dostavljanje iste.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.2.1. izvještaja:

Pomoćne knjige obaveza nisu usaglašene sa Glavnom knjigom trezora, što nije u skladu sa članom 18. stav (8) i 27. Zakona o trezoru. Obaveze za lična primanja po osnovu poreskog duga u pomoćnoj knjizi glavne knjige trezora su iskazane više za najmanje 1.696.183 KM od stanja obaveza za lična primanja utvrđenih revizijom.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, načelnik Opštine Novo Goražde je takođe odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje Opštine Novo Goražde obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima.

Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje Opštine Novo Goražde.

Banja Luka, 28.07.2020. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

III REZIME DATIH PREPORUKA

Preporuke vezane za finansijske izvještaje

Preporučuje se načelniku Opštine Novo Goražde da obezbijedi da se:

- 1) popis imovine i obaveza vrši u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza,
- 2) prilikom izrade Konsolidovanog finansijskog izvještaja Opštine, transakcije koje su identifikovane kao predmet eliminacije, eliminišu u cjelosti iz konsolidovanog izvještaja, kao i da se u Konsolidovani finansijski izvještaj Opštine uključuju i finansijski izvještaji kontrolisanih entiteta shodno članu 122. i 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike,
- 3) evidentiranje grantova, transfera između različitih jedinica vlasti, rashoda, izdataka i obaveza po kreditima vrši u skladu sa Pravilnikom o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike,
- 4) obračunski prihodi i potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode evidentiraju u skladu sa Uputstvom o primjeni MRS-JS 23 - Prihodi od transakcija koje nisu transakcije razmjene (porezi i prenosi),
- 5) prilikom obračuna amortizacije u potpunosti primjenjuju amortizacione stope propisane Pravilnikom o primjeni godišnjih amortizacionih stopa za budžetske korisnike,
- 6) dnevnik blagajne knjiži u roku koji je definisan članom 11. stav (8) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske,
- 7) učešća u kapitalu po osnovu osnivačkog uloga iskazuju u skladu sa članom 61. stav (4) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike i članom 67. i 78. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike,
- 8) izvrši priznavanje gubitka od umanjenja vrijednosti ulaganja u objekat Trovrh, kako je to određeno paragrafima 52. i 54. MRS-JS 21 – Umanjenje vrijednosti imovine koja ne generiše gotovinu, kao i da se izvrši procjena zemljišta koje pripada objektu DC Gradina, te da se u skladu sa istom izvrši evidentiranje,
- 9) imovina koja se daje u zakup evidentira kao investiciona imovina u skladu sa članom 29. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i zahtjevima MRS-JS 16 - Investiciona imovina, paragrafi 7, 20. i 26,
- 10) u saradnji sa komunalnim preduzećem utvrdi ukupna vrijednost vodovodnog sistema Ustiprača i izvrši evidentiranje u poslovnim knjigama,
- 11) vrši procjena završenosti investicija u toku, te da se u skladu sa istim vrši aktiviranje,
- 12) u skladu sa MRS-JS 3 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške, izvrši ispravka grešaka iz ranijeg perioda (paragrafi 46-53),
- 13) vanbilansna evidencija iskazuje u skladu sa članom 89. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike,
- 14) Izvještaj o novčanim tokovima sastavlja u skladu sa zahtjevima navedenim u MRS-JS 2 – Izvještaj o novčanim tokovima (paragrafi 18, 22. i 26).
- 15) u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju informacije u potpunosti u skladu sa zahtjevima MRS-JS i članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika.

Preporuke vezane za usklađenost poslovanja

Preporučuje se načelniku Opštine Novo Goražde da obezbijedi da se:

- 1) donesu ili usklade interna akta shodno odredbama Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske,
- 2) nabavke roba, usluga i radova vrše u skladu sa članom 6, 8, 72. stav (5) i 75. stav (2) Zakona o javnim nabavkama i članom 7. Pravilnika o javnim nabavkama Opštine,
- 3) budžet donosi i provodi u skladu sa Zakonom o budžetskom sistemu Republike Srpske, Zakonom o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj i Zakonom o trezoru,
- 4) donese Dugoročni plan za izmirenje prenesenih obaveza iz ranijeg perioda i da se u skladu sa istim planiraju sredstva za njihovo izmirenje,
- 5) usaglasi Kolektivni ugovor kod poslodavca Opštine Novo Goražde sa novim zakonskim propisima (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak, Posebni kolektivni ugovor o izmjenama i dopunama Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske),
- 6) izvrši usaglašavanje stanja pomoćnih knjiga i Glavne knjige trezora u skladu sa članom 27. Zakona o trezoru.

Preporučuje se Skupštini opštine da donese potrebne interne akte u skladu sa Zakonom o sportu (član 10, 11. i 19), Zakonom o javnim putevima (član 10. stav 2, 13. stav 4 i 16. stav 6) i Zakonom o komunalnim djelatnostima (član 21. stav 3 i 22).

IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

- Zakon o budžetskom sistemu Republike Srpske;
- Zakon o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj;
- Zakon o trezoru;
- Zakon o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske;
- Odluka o izvršenju budžeta/rebalansa budžeta Opštine Novo Goražde za 2019. godinu;
- Zakon o lokalnoj samoupravi;
- Zakon o statusu funkcionera jedinica lokalne samouprave;
- Zakon o radu;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Posebni kolektivni ugovor za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske;
- Zakon o uređenju prostora i građenju;
- Zakon o šumama;
- Zakon o vodama;
- Zakon o javnim putevima;
- Zakon o komunalnim djelatnostima;
- Zakon o koncesijama;
- Zakon o zaštiti od požara;
- Zakon o komunalnim taksama;
- Zakon o sportu i Pravilnik o kategorizaciji sportova u Republici Srpskoj;
- Uredba o naknadama za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u javnom sektoru;
- Zakon o socijalnoj zaštiti;
- Uredba o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem;
- Pravilnik o uslovima za osnivanje ustanova socijalne zaštite;
- Pravilnik o javnim nabavkama Opštine Novo Goražde.

V IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)

1. Uvod

Opština Novo Goražde (u daljem tekstu: Opština) ostvaruje svoje nadležnosti u skladu sa Zakonom o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 97/16 i 36/19) i obuhvata 5 mjesnih zajednica u kojima živi 3.117 stanovnika, prema konačnim rezultatima popisa iz 2013. godine.

U skladu sa utvrđenim kriterijumima za ocjenu razvijenosti, Odlukom Vlade Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 120/18), Opština je za 2019. godinu svrstana u kategoriju izrazito nerazvijenih jedinica lokalne samouprave.

Organi Opštine su Skupština i načelnik. Skupština (čini je 13 odbornika) je organ odlučivanja i kreiranja politike, a načelnik zastupa i predstavlja Opštinu i nosilac je izvršne vlasti.

Sredstva za rad Opštine u 2019. godinu obezbijedena su iz poreskih i neporeskih prihoda, grantova i transfera između budžetskih korisnika.

U 2019. godini iz budžeta Opštine u potpunosti je finansirana Javna ustanova Centar za socijalni rad, dok je djelimično finansirana Javna ustanova Narodna biblioteka Božidar Goraždanin (niži budžetski korisnici).

Opština je u zakonom propisanom roku dostavila primjedbe na Nacrt izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji. Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske je sa dužnom pažnjom razmotrila iznesene primjedbe i ocijenila da se iste mogu prihvatiti u smislu brisanja dijela osnova za kvalifikaciju za usklađenost. Primjedbe u suštini nemaju uticaja na nalaze revizije, preporuke i dato mišljenje.

Preporuke date u ovom izvještaju, u cilju njihovog naglašavanja, boldovane su i pisane italik slovima.

2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske izvršila je u toku 2018. godine pregled statusa preporuka datih u Izvještaju o reviziji Konsolidovanih finansijskih izvještaja za korisnike budžeta Opštine za 2015. godinu. Prema Izvještaju o sprovođenju preporuka (IP005 - 18 od 13.07.2018. godine) Opština je od ukupno 20 datih preporuka provela šest preporuka, tri preporuke je djelimično provela, a 11 preporuka nije provela. U 2019. godini provedena je preporuka vezana za usklađenost poslovanja koja se odnosi na provođenje programa utroška namjenskih sredstava (tačka 6.1.1.1. izvještaja).

Za djelimično provedene preporuke obrazloženja su data u nastavku izvještaja, a odnose se na priznavanje prihoda (tačka 6.1.1.1. izvještaja), evidentiranje grantova i doznaka na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta (tačka 6.1.2.1. izvještaja), procjene naplativosti potraživanja i ispravke vrijednosti potraživanja (tačka 6.2.2. i 6.3.1.1. izvještaja), procjene i evidentiranja pokretne vojne imovine (tačka 6.3.1.2. izvještaja) i prenosa ulaganja u elektrodistributivnu mrežu na elektrodistributivno preduzeće. U 2018. godini, Opština je na elektrodistributivno preduzeće prenijela iznos ulaganja u elektrodistributivnu mrežu od strane Opštine u iznosu od 169.738 KM, dok ulaganje u elektrodistributivnu mrežu u naselju Trebeško brdo u iznosu od 5.734 KM nije preneseno. Takođe, djelimično je provedena i preporuka vezana za usklađenost poslovanja koja se odnosi na primjenu Zakona o javnim nabavkama (tačka 4. izvještaja).

Preporuke koje nisu provedene odnose se na ispravku greške iz ranijeg perioda (tačka 6.3.2.1 izvještaja), preduzimanje aktivnosti na naplati kratkoročnih pozajmica (tačka

6.3.1.1. izvještaja), evidentiranje kratkoročnih razgraničenja (tačka 6.3.1.1. izvještaja), reklasifikaciju dijela poslovnih objekata na investicionu imovinu (tačka 6.3.1.2. izvještaja), usaglašavanje pomoćne evidencije nefinansijske imovine u stalnim sredstvima sa Glavnom knjigom Opštine (tačka 6.3.1.2. izvještaja) i objelodanjivanja informacija u Napomenama uz finansijske izvještaje (tačka 6.7. izvještaja), te preporuke vezane za usklađenost poslovanja koje se odnose na namjensko trošenje naknada (tačka 6.1.1.1. izvještaja).

3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola

Organizacija i rad organa Opštine, poslovi, nadležnosti i odgovornosti, finansiranje, učešće građana u lokalnoj samoupravi, saradnja i predstavljanje, kao i druga pitanja od značaja za rad i obavljanje poslova definisani su Zakonom o lokalnoj samoupravi i bliže uređeni Statutom Opštine ("Službeni glasnik Opštine", broj: 4/15 i 4/17).

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u opštinskoj upravi Opštine („Službeni glasnik Opštine“, broj: 3/18, 1/19 i 11/19) sistematizovana su 24 radna mjesta sa 25 izvršilaca, a na dan 31.12.2019. godine zaposleno je 25 izvršilaca, od čega su 4 pripravnika i dva funkcionera, dok predsjednik i potpredsjednik Skupštine svoju funkciju obavljaju volonterski.

Za poslove sistematizovane Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta zaključen je jedan ugovor o djelu i jedan ugovor o privremenim i povremenim poslovima, što nije u skladu sa članom 204. i 205. Zakona o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 1/16 i 66/18).

Skupštini Opštine nije podnesen izvještaj o radu Opštinske uprave, shodno odredbama člana 59. stav (1) tačka 14) Zakona o lokalnoj samoupravi.

Skupština opštine nije donijela Strategiju razvoja lokalnih puteva i ulica u naselju, Odluku o utvrđivanju mjerila i kriterijuma za određivanje lokalnih puteva i ulica i akt o upravljanju, građenju, rekonstrukciji, održavanju i zaštiti lokalnih puteva, ulica u naselju i putnih objekata na njima shodno članu 10. stav (2), 13. stav (4) i 16. stav (6) Zakona o javnim putevima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 89/13).

Program razvoja sporta na period od četiri godine nije donesen, što nije u skladu sa članom 10. i 11. Zakona o sportu ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 4/02, 66/03, 73/08 i 102/08), niti je donesena Odluka o kategorizaciji sporta, što nije u skladu sa članom 19. Zakona o sportu.

Program obavljanja komunalnih djelatnosti iz oblasti zajedničke komunalne potrošnje za 2019. godinu nije donesen u roku propisanim članom 21. stav (3) Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 124/11 i 100/17), a obaveza plaćanja komunalne naknade za korišćenje objekata i uređaja zajedničke komunalne potrošnje nije propisana, što nije u skladu sa članom 22. pomenutog zakona.

Opština nije donijela akt o proceduri uplata na račun i isplata sa računa u sistemu jedinstvenog računa trezora kako je definisano članom 9. Zakona o trezoru („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 28/13 i 103/15).

Opština nije uspostavila pomoćnu knjigu za potraživanja, kako je definisano članom 27. Zakona o trezoru i ne koristi modul potraživanja, kako je definisano Odlukom o načinu organizovanja trezora u Opštini od 26.12.2012. godine.

Turistička organizacija je prestala sa radom s tim da nije izvršena izmjena u knjizi „Registar budžetskih korisnika“ shodno članu 17. Zakona o trezoru, niti je izmijenjena Odluka o načinu organizovanja trezora u Opštini od 26.12.2012. godine.

Popis imovine i obaveza na dan 31.12.2019. godine u Opštini nije organizovan i izvršen u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni glasnik Republike

Srpske“, broj 45/16 - u daljem tekstu: Pravilnik), jer:

- pojedina sredstva na popisnim listama ne sadrže inventurne brojeve, a pojedinim su dodijeljeni isti inventurni brojevi,
 - dugoročna potraživanja, mjenice, garancije za uredno izvršenje posla, potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode, kratkoročno razgraničeni prihodi, obaveze po dugoročnim zajmovima koji dospijevaju na naplatu do godinu dana, obaveze za grantove i kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija unutar jedinica vlasti nisu bili predmet popisa, što nije u skladu sa članom 2. stav (2), 4. i 5. Pravilnika,
 - dio imovine i obaveza je popisao bez dokaza da je izvršeno usaglašavanje podataka o stanjima sa podacima preuzetim iz dokumentacije koja odražava eksternu potvrdu stanja, što nije u skladu sa članom 12. stav (2) i 18. stav (5) Pravilnika, s tim da prilikom popisa nisu sačinjene popisne liste za obaveze i finansijsku imovinu,
 - popis medicinske opreme i evidencija iste u pomoćnoj knjizi opisno ne odgovara dokumentaciji koja upućuje na istu (dostavljena dokumentacija upućuje da je u pitanju Projekat grijanja u Domu zdravlja),
 - za dio imovine i obaveza koji je popisao komisija nije sačinila uporedni pregled i utvrdila uzroke neslaganja, odnosno nije izvršeno usaglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, čime nisu ispunjeni ciljevi popisa definisani članom 5. stav (1) do (3) Pravilnika (gotovina i gotovinski ekvivalenti, obaveze za poreze i doprinose, dugoročne obaveze za zajmove i obaveze iz poslovanja),
 - Centralna popisna komisija je sačinila Izvještaj o izvršenom popisu sa prijedlogom mjera, koji nema formu konačnog izvještaja o popisu, dok izvještaji pojedinačnih komisija ne sadrže sve potrebne elemente propisane članom 20. Pravilnika,
 - Izvještaj Centralne popisne komisije je sačinjen 13.05.2020. godine, umjesto mjesec dana prije isticanja roka za pripremu i prezentaciju finansijskog izvještaja, kako je definisano članom 20. stav (2) Pravilnika o popisu. Isti je usvojen 14.05.2020. godine.
- U toku revizije, na odabranom uzorku od strane revizije provedene su nezavisne potvrde (konfirmacije) salda potraživanja i obaveza i tom prilikom utvrđeno je materijalno značajno odstupanje kod dobavljača Okac d.o.o. Novo Goražde i kod Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske (detaljnije tačka 6.3.2. izvještaja).

Pomoćni program osnovnih sredstava ne sadrži sve potrebne podatke (inventurni broj, naziv dobavljača, datum nabavke za sredstva nabavljena prije 2017. godine, fabrički broj i druge relevantne karakteristike imovine). Nisu obezbijeđene sistematične evidencije stalnih sredstava (jedno sredstvo je evidentirano u pomoćnoj knjizi na više šifri i u okviru jedne šifre evidentirano je više samostalnih cjelina sa posebnim karakteristikama), s tim da šifre nisu inventurni brojevi, već su iste redni brojevi koje program sam dodjeljuje. U evidenciji osnovnih sredstava se nalaze stavke koje su nabavljene kao inventar ili potrošni materijal (teniski reket, lopte i sl), čime uspostavljena evidencija ne daje podatke o pravoj vrijednosti pojedinačnih sredstava i ukupne imovine.

Pravilnik o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama od 31.12.2015. godine koji je donijela Opština nije usaglašen sa Pravilnikom o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 115/17 i 118/18). Međutim, u procesu evidentiranja poslovnih događaja, Opština je najvećim dijelom primjenjivala Pravilnik koji je donijelo Ministarstvo finansija Republike Srpske.

Pojedine odredbe Pravilnika o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima iz 2015. godine nisu usklađene sa Zakonom o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske – u daljem tekstu: Zakon („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 91/16), što nije u skladu sa članom 59. navedenog zakona. Istim je definisano da se na osnovu administrativnih i računovodstvenih internih kontrolnih postupaka utvrđenih

ovim pravilnikom utvrđuju rizici i mjere za ublažavanje, što nije adekvatno, jer procjena rizika treba da prethodi definisanju kontrolnih aktivnosti, a ne obrnuto. Pravilnikom nije predviđeno preispitivanje procjenjenih rizika u skladu sa stvarnim okolnostima, i nije definisano kontinuirano praćenje, preispitivanje i uspostavljanje novih mjera usmjerenih na upravljanje identifikovanim rizicima. Takođe, u Opštini nije vršen monitoring (nagledanje) provođenja internih kontrola i internih kontrolnih postupaka.

U skladu sa navedenim zakonom i Uputstvom o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole - u daljem tekstu: Uputstvo ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 99/17), preduzete su sljedeće aktivnosti: doneseni su planovi rada za uspostavljanje i razvoj sistema finansijskog upravljanja i kontrola za 2019. i 2020. godinu, sačinjene izjave u vezi sa dostignutim stepenom razvoja sistema internih finansijskih kontrola za 2019. godinu, o planiranim mjerama za uspostavljanje nedostignutog nivoa razvoja sistema internih finansijskih kontrola za 2020. godinu i izjava o viziji i misije Opštine, te je sačinjen godišnji izvještaj. U vezi sa prethodno navedenim nije sačinjen polugodišnji izvještaj (član 15. stav (1) Zakona), uspostavljen registar rizika (član 8. stav (2) Zakona) i nisu definisani ključni poslovni procesi odnosno nije uspostavljena knjiga poslovnih procesa (tačka 22. podtačke 3, 4. i 5. Uputstva), dok je sa odgovornim licem zaduženim za finansijsko upravljanje i kontrolu zaključen ugovor o djelu po odlasku u penziju, što nije u skladu sa članom 14. stav (1) Zakona, kojim je propisano da rukovodilac subjekta određuje odgovorno lice zaposleno u subjektu koje je zaduženo za uspostavljanje, sprovođenje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrole.

Shodno navedenom i zbog nepravilnosti navedenih u daljem dijelu ovog izvještaja uspostavljeni sistem internih kontrola nije funkcionisao na način da u potpunosti obezbijedi istinito i fer izvještavanje i usklađenost sa važećom regulativom.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se:

- ***popis imovine i obaveza vrši u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza,***
- ***donesu ili usklade interna akta shodno odredbama Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske.***

Preporučuje se Skupštini opštine da donese potrebne interne akte u skladu sa Zakonom o sportu (član 10, 11. i 19), Zakonom o javnim putevima (član 10. stav 2, 13. stav 4 i 16. stav 6) i Zakonom o komunalnim djelatnostima (član 21. stav 3 i 22).

4. Nabavke

Plan javnih nabavki za 2019. godinu donesen je 28.05.2019. godine, a u toku godine Opština je donijela 5 odluka o izmjenama i dopunama plana javnih nabavki za 2019. godinu, kao i 9 posebnih odluka o pokretanju postupka javne nabavke (dopuna usvojenog plana nabavki). Ukupna planirana vrijednost nabavki nakon izmjena i dopuna iznosi 741.857 KM (radovi 562.293 KM, robe 24.523 KM i usluge 155.041 KM).

Plan javnih nabavki za 2019. godinu nije sačinjen u skladu sa članom 7. Pravilnika o javnim nabavkama Opštine, jer za pojedine nabavke nije navedena vrsta postupka javne nabavke, planirana vrijednost, rok otpočinjanja, rok završetka i rok realizacije javne nabavke.

Opština je provela 24 postupka javnih nabavki, ukupne ugovorene vrijednosti od 345.458 KM bez PDV-a, odnosno 47% u odnosu na planiranu vrijednost za 2019. godinu. Provedeno je 19 direktnih sporazuma ukupne ugovorene vrijednosti 52.262 KM, četiri

konkurentska postupka ukupne ugovorene vrijednosti 49.123 KM i jedan otvoreni postupak ugovorene vrijednosti 244.073 KM.

Revizijskim ispitivanjem obuhvaćeni su postupci javnih nabavki u vrijednosti od 281.753 KM bez PDV-a (82% ukupno ugovorenih nabavki u 2019. godini) i to jedan otvoreni postupak (244.073 KM), dva konkurentska postupka (33.482 KM) i tri direktna postupka (4.199 KM).

Takođe, revizijskim ispitivanjem obuhvaćena je nabavka elektromaterijala i izvođenje radova na elektrifikaciji povratničkih naselja Džuha i Zemegresi u Opštini Novo Goražde, a koja je pokrenuta u julu 2019. godine i za koju do kraja revizije nije zaključen ugovor, obzirom da su u dva navrata podnijete žalbe Kancelariji za razmatranje žalbi, pa je postupak nabavke prolongiran. Sredstva su obezbijedena od strane Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH putem Fonda za povratak BiH, prema Sporazumu o saradnji na realizaciji Projekta elektrifikacije stambenih jedinica raseljenih osoba i povratnika od 18.04.2018. godine.

Uvidom u tendersku dokumentaciju za nabavku sanacije makadamskog puta Bukova Ravan - Hajradinovići MZ Oglečeva, nabavku sanacije lokalne deponije za odlaganje smeća u Novom Goraždu - I faza, izgradnju i montažu toplovodnog kotla, kao i nabavku izgradnje pješačke staze utvrđeno je da se istom zahtijeva garancija za uredno izvršenje ugovora, dok ista nije definisana ugovorom, što nije u skladu sa članom 72. stav (5) Zakona o javnim nabavkama – u daljem tekstu: Zakon („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 39/14), kojim je propisano da se prilikom dodjele ugovora o nabavci, uslovi utvrđeni u tenderskoj dokumentaciji ne mogu mijenjati.

Opština nije provela proceduru nabavki uglja i ugostiteljskih usluga, što nije u skladu sa članom 6. i 8. Zakona.

Ugovorni organ nije objavljivao osnovne elemente ugovora za provedene postupke javnih nabavki shodno članu 75. stav (2) Zakona.

Prema planu nabavki za 2018. godinu, tokom 2019. godine zaključeni su ugovori za četiri nabavke u ukupnoj vrijednosti od 229.586 KM bez PDV-a. Za dodatne radove na sanaciji lokalnih puteva Opština je provela pregovarački postupak bez objave obavještenja po Planu nabavki za 2018. godinu, te zaključila ugovor početkom 2019. godine u vrijednosti od 15.700 KM (bez PDV-om), s tim da su radovi po pomenutom ugovoru izvršeni tokom 2018. godine. Prethodno navedeno nije u skladu sa članom 6. Zakona.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se nabavke roba, usluga i radova vrše u skladu sa članom 6, 8, 72. stav (5) i 75. stav (2) Zakona o javnim nabavkama i članom 7. Pravilnika o javnim nabavkama Opštine.

5. Priprema i donošenje budžeta

Skupština opštine je 31.12.2018. godine usvojila Budžet Opštine za 2019. godinu u iznosu od 1.942.660 KM, a nakon provedene procedure Skupština opštine je 11.12.2019. godine donijela odluku o usvajanju rebalansa budžeta Opštine za 2019. godinu u iznosu od 1.980.196 KM, a kojom su planirani: poreski prihodi od 1.000.490 KM, neporeski prihodi i grantovi od 842.006 KM i transferi između budžetskih jedinica od 137.700 KM.

Budžetska potrošnja, u ukupnom iznosu od 1.980.196 KM, planirana je za tekuće rashode u iznosu od 1.382.570 KM (rashodi za lična primanja zaposlenih 561.612 KM, rashodi po osnovu korišćenja roba i usluga 384.541 KM, rashodi finansiranja 123.000 KM, subvencije 6.000 KM, grantovi 160.300 KM, doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta 136.100 KM i rashodi po sudskim rješenjima 11.017 KM), transfere između i

unutar jedinica vlasti od 500 KM, budžetsku rezervu od 43.804 KM, izdatke za nefinansijsku imovinu od 390.322 KM i izdatke za otplatu dugova od 163.000 KM.

Kod pripreme i donošenja budžeta Opštine za 2019. godinu, nije dokumentovano da je u skladu sa članom 25. i 30. stav (2) Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 121/12, 52/14, 103/15 i 15/16) sačinjen budžetski zahtjev od strane Opštinske uprave, kao budžetskog korisnika, dok uz budžetske zahtjeve nižih budžetskih korisnika nisu dostavljena obrazloženja, a priprema i donošenje budžeta vršeni su uglavnom uz određena odstupanja u odnosu na budžetski kalendar definisan članom 28. navedenog zakona. U Službenom glasniku Opštine Novo Goražde nije objavljen raspored budžetskih sredstava po budžetskim korisnicima i namjenama potrošnje, što nije u skladu sa članom 82. stav (2) Zakona o lokalnoj samoupravi i članom 69. Statuta.

Opština nije izvršila analizu neraspoređenog suficita iz 2018. godine, odnosno izvora sredstava i postojećih ograničenja u smislu njihovog daljeg korišćenja, a kako je propisano članom 14. stav (4) Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske. Opština nije planirala i iskazala sredstva na ime izdataka za otplatu dugova po Planu za izmirenje neizmirenih obaveza prenesenih iz prethodnog perioda od 17.03.2017. godine (obaveze iz 2013, 2014. i 2015. godine), što nije u skladu sa članom 14. stav (9) Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske (tačka 6.1.2.2. izvještaja). Revizijom je utvrđeno da navedenim planom nisu obuhvaćene sve neizmirene obaveze iz prethodnog perioda, jer prema pomenutom Planu dospjele reprogramirane obaveze za poreze i doprinose za 2019. godinu iznose 87.176 KM, dok prema rješenjima Ministarstva finansija Republike Srpske o odgođenom plaćanju poreza i doprinosa dospijeće poreskog duga za revidiranu godinu zajedno sa kamatom iznosi 157.462 KM.

Budžetom, kao ni rebalansom budžeta, Opština nije planirala sredstva od JU Zavod za zapošljavanje Republike Srpske po ugovoru o finansiranju pripravnika iz 2018. godine i iz 2019. godine, niti su planirani primici iz transakcija razmjene sa drugim jedinicama vlasti po osnovu naknada plata za porodiljsko odsustvo koje se refundira.

U sistem Glavne knjige trezora Opštine, unosom operativnih finansijskih planova za izvršenje budžeta, budžetski okvir je uvećan za 10% ili za 207.379 KM u odnosu na Rebalans budžeta, odnosno zakonski budžet, što je suprotno principima i načelima na kojima se zasniva budžetski postupak i pravila propisana Zakonom o budžetskom sistemu Republike Srpske, kao i fiskalna pravila propisana Zakonom o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 94/15 i 62/18).

Takođe, narušen je sistem trezorskog poslovanja i sistemsko upravljanje svim finansijskim informacijama, propisanim odredbama Zakona o trezoru.

Po osnovu unosa operativnih budžeta koji su u ukupnom iznosu veći od zakonskog, pojedine pozicije su u odnosu na rebalansom planirane značajno izmijenjene (objašnjenja su data pod tačkom 6.1.2. Rashodi i izdaci).

Opština nije donijela plan gotovinskih tokova za izvršenje budžeta, kako je definisano članom 12. i 13. Zakona o trezoru, kako bi utvrdila prioritete u izvršenju gotovinskih tokova.

Nakon usvajanja Rebalansa, izvršene su realokacije budžetskih sredstava ukupne vrijednosti 62.571 KM. U okviru Izvještaja o izvršenju budžeta za 2019. godinu, prezentovane su realokacije koje nisu identične odobrenoj realokaciji po rješenju načelnika opštine. U izvještaju se navodi da je realocirano 93.250 KM. Do kraja revizije nismo dobili obrazloženja vezana za navedenu neusaglašenost.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se:

- ***budžet donosi i provodi u skladu sa Zakonom o budžetskom sistemu Republike Srpske, Zakonom o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj i Zakonom o trezoru,***
- ***doneše Dugoročni plan za izmirenje prenesenih obaveza iz ranijeg perioda i da se u skladu sa istim planiraju sredstva za njihovo izmirenje.***

6. Finansijski izvještaji

Opština je sačinila Konsolidovani finansijski izvještaj za korisnike budžeta Opštine Novo Goražde za 2019. godinu u skladu sa članom 26. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 15/17) i obrasce finansijskog izvještaja sa Napomenama dostavila Ministarstvu finansija uz određeno kašnjenje u odnosu na rok definisan članom 56. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske i članom 49. stav (6) pomenutog pravilnika.

Obrazci finansijskih izvještaja JU Centar za socijalni rad nisu potpisani od strane rukovodioca izvještajnog entiteta i lica odgovornog za sastavljanje izvještaja, što nije u skladu sa članom 8. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika.

Opština nije izvršila konsolidaciju pri sačinjavanju Konsolidovanog finansijskog izvještaja za 2019. godinu kako je propisano članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, jer nije izvršila uključivanje entiteta pod kontrolom ili značajnim uticajem, dodavanjem neto imovine/kapitala iz njihovih bilansa stanja u Konsolidovani bilans stanja (JZU Dom zdravlja Novo Goražde, JKP Novo Goražde i Sarajevska regionalna razvojna agencija Serda d.o.o. Sarajevo).

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se u Konsolidovani finansijski izvještaj Opštine uključuju i finansijski izvještaji kontrolisanih entiteta u skladu sa članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike

6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta

Izvršenje budžeta Opštine za period 01.01-31.12.2019. godine iskazano je u obrascu PIB (Periodični izvještaj o izvršenju budžeta) i obrascu PIF (Periodični izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima). Ukupni prihodi i primici iskazani su u iznosu od 2.038.789 KM, što je 103% u odnosu na rebalans budžeta, a ukupni rashodi i izdaci u iznosu od 1.893.213 KM, što je 96% u odnosu na rebalans budžeta.

Skupština opštine je, na sjednici održanoj 28.05.2020. godine, razmatrala Izvještaj o izvršenju budžeta Opštine Novo Goražde za period 01.01-31.12.2019. godine i donijela Zaključak o usvajanju Izvještaja o izvršenju budžeta Opštine Novo Goražde za 2019. godinu.

6.1.1. Prihodi i primici

Opština je u Periodičnom izvještaju o izvršenju budžeta iskazala budžetske prihode i primitke u iznosu od 2.038.789 KM. Pojedine pozicije izvršenja budžeta su niže ili više u odnosu na rebalans budžeta, što je posljedica pogrešne klasifikacije na pojedinim pozicijama (detaljnije u tački 6.1.1.1. izvještaja).

6.1.1.1. Prihodi

Budžetski prihodi iskazani su u iznosu od 2.035.715 KM, a čine ih poreski prihodi, neporeski prihodi, grantovi i transferi između različitih jedinica vlasti.

Poreski prihodi iskazani su u iznosu od 1.093.225 KM, a odnose se na indirektno poreze prikupljene od Uprave za indirektno oporezivanje (989.266 KM), poreze za lična primanja i prihode od samostalne djelatnosti (32.869 KM), poreze na imovinu (50.828 KM), poreze na promet usluga (akcize) u iznosu od 19.712 KM i ostale poreske prihode (550 KM).

Neporeski prihodi iskazani su u iznosu od 760.114 KM i čine ih prihodi od zakupa i rente (27.603 KM), administrativne naknade i takse (10.476 KM), komunalne naknade i takse (47.613 KM), naknade po raznim osnovama (652.150 KM), prihodi od pružanja javnih usluga (750 KM) i ostali neporeski prihodi (21.522 KM).

Prihodi od zakupa i rente se odnose na prihode od davanja u zakup objekata (17.404 KM) i prihode od zemljišne rente (10.199 KM). Prihode po osnovu transakcija razmjene (zakup), Opština je u momentu evidentiranja iskazala u okviru tekućih prihoda umjesto u okviru prihoda obračunskog karaktera, što nije u skladu sa članovima 130. i 137. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 98/16, 115/17 i 118/18) i članom 108. stav (1) i članom 109. stav (2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Administrativne i komunalne naknade i takse ostvaruju se u skladu sa Odlukom o opštinskim administrativnim taksama i naknadama i Odlukom o komunalnim taksama. Komunalne takse najvećim dijelom čine takse na firmu (47.463 KM).

Naknade po raznim osnovama najvećim dijelom se odnose na naknade za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta (5.583 KM), korišćenje voda (5.479 KM), finansiranje zaštite od požara (5.233 KM), korišćenje šuma (5.153 KM) i koncesione naknade (629.313 KM). Skupština opštine je usvojila Program utroška sredstava prikupljenih po osnovu promjene namjene poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe i sredstava od zakupnine u 2019. godine i Program korišćenja sredstava uplaćenih po osnovu koncesione naknade za korišćenje elektroenergetskih objekata. Takođe, doneseni su Program utroška sredstava od naknade za prodate šumske sortimente u 2019. godini i Program o namjenskom utrošku sredstava od posebnih vodnih naknada za 2019. godinu na koje je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske dalo saglasnost.

Zaključkom Skupštine opštine usvojeni su i prihvaćeni Izvještaji i Informacije o realizaciji prethodno navedenih programa i planova namjenskog utroška sredstava. Prema Izvještaju o realizaciji Programa korišćenja sredstava uplaćenih po osnovu koncesione naknade za korišćenje elektroenergetskih objekata od 21.05.2020. godine Opština je ostvarila sredstva u iznosu od 629.313 KM, a ista je utrošila u iznosu od 584.491 KM prema usvojenom programu utroška i to u najvećem iznosu za: otplatu kredita koji su u ranijem periodu odobreni za refinansiranje i izmirenje prenesenih obaveza (272.043 KM), grant Domu zdravlja (25.000 KM), izgradnju fiskulturne sale (74.283 KM), utrošak električne rasvjete na javnim površinama (35.000 KM), čišćenje javnih površina (20.000 KM), prevoz đaka (22.590 KM), subvencije (5.549 KM) i drugo, a ne za izgradnju i sanaciju primarnih infrastrukturnih objekata (vodovod, kanalizacija, toplovod, lokalni putevi) u procentu od najmanje 30% od ukupnih sredstava koja se uplate po ovom osnovu kako je propisano članom 32. stav (6) Zakona o izmjenama i dopunama zakona o koncesijama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 16/18).

Ostali neporeski prihodi u najvećem iznosu se odnose na naplaćene prihode po osnovu refundacije plate pripravnika od JU Zavod za zapošljavanje Republike Srpske (13.500 KM).

Grantovi su iskazani u ukupnom iznosu od 69.088 KM i u najvećem iznosu se odnose na grantove iz zemlje 59.700 KM. Grantovi u zemlji se u najvećem iznosu odnose na grant Agencije za bezbjednost saobraćaja (9.700 KM), Opštine Sarajevo-Centar (10.000 KM),

grant Ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica Bosne i Hercegovine (20.000 KM) i Republičkog sekretarijata za vjere (10.000 KM). Sredstva dodijeljena od Agencije za bezbjednost saobraćaja (9.700 KM) i Republičkog sekretarijata za vjere (10.000 KM) nisu iskazana u okviru pozicije transferi između različitih jedinica vlasti shodno odredbama člana 140. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Transferi između ili unutar jedinica vlasti iskazani su u iznosu od 113.288 KM, a u najvećem iznosu se odnose na transfere od Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske za JU Centar za socijalni rad (51.932 KM), za izrazito nerazvijenu opštinu (58.280 KM) i od Ministarstva uprave i lokalne samouprave Republike Srpske (3.000 KM).

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se evidentiranje grantova i transfera između različitih jedinica vlasti vrši u skladu sa članom 136. i 140. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

6.1.1.2. Primici

Primici su iskazani u iznosu od 3.074 KM i u cjelosti se odnose na ostale primitke iskazane kod JU Centar za socijalni rad (naknada plata za porodijsko odsustvo).

6.1.2. Rashodi i izdaci

Opština je u Periodičnom izvještaju o izvršenju budžeta iskazala budžetske rashode i izdatke u iznosu od 1.893.213 KM (ukupno izvršenje budžeta iznosi 96%). Za pojedine pozicije na kojima je iskazano izvršenje veće od rebalansom predviđenog, nisu izvršene preraspodjele sredstava sa drugih pozicija, što nije u skladu sa članom 40. stav (1) Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske (detaljnije tačka 6.1.2.1. i 6.1.2.2. izvještaja) i članom 10. Odluke o izvršenju budžeta Opštine za 2019. godinu.

Po nalazu revizije budžetski rashodi i izdaci su u obrascu PIB manje iskazani za 133.167 KM, jer nije iskazano izvršenje na poziciji izdataka za otplatu dugova (tačka 6.1.2.2. izvještaja).

6.1.2.1. Rashodi

Budžetski rashodi iskazani su u iznosu od 1.450.846 KM i čine ih rashodi za lična primanja zaposlenih (562.315 KM), rashodi po osnovu korišćenja roba i usluga (390.244 KM), rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi (162.534 KM), subvencije (5.550 KM), grantovi (175.869 KM), doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova (133.419 KM), rashodi po sudskim rješenjima (20.594 KM) i transferi između različitih jedinica vlasti (321 KM).

Rashodi za lična primanja zaposlenih se odnose na rashode za bruto plate zaposlenih u iznosu od 463.008 KM, rashode za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih u iznosu od 93.534 KM (naknade za prevoz radnika na posao i sa posla 11.336 KM, topli obrok 31.766 KM, regres 12.000 KM, ostale regresne naknade 1.628 KM, jubilarne nagrade 2.441 KM, dnevnice za službena putovanja u zemlji 1.540 KM i službena putovanja u inostranstvu 626 KM, porez na dohodak na naknade 4.943 KM i zbirni doprinosi na naknade 27.254 KM) i rashode za otpremnine i jednokratne pomoći u iznosu od 5.773 KM (otpremnine po kolektivnom ugovoru 4.146 KM i pomoći u slučaju smrti člana uže porodice 1.627 KM).

Izvršenje rashoda za lična primanja zaposlenih u odnosu na rebalans budžeta, posmatranih po vrsti navedenih rashoda su u okvirima planiranih, osim rashoda za bruto

naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada koji su iskazani više za 4.129 KM, za šta nije izvršena preraspodjela sredstava.

Evidentiranje naknada za bolovanje na teret poslodavca (2.794 KM), novčanih pomoći u slučaju smrti člana uže porodice (1.627 KM), isplata obaveza za doprinose iz 2014. i 2016. godine (2.195 KM) nije izvršeno prema odredbama 91. i 116. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Kolektivni ugovor kod poslodavca Opštine Novo Goražde od 24.05.2017. godine i Aneks kolektivnog ugovora kod poslodavca Opštine od 25.05.2017. godine nisu usklađeni sa članom 4a., 6., 10. tačka 3) i 7) i 20. stav (1) tačka 2) i stav (4) Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 20/17 i 85/18), jer nisu usklađeni koeficijenti za obračun plata, te nije izmijenjen pojam plate, a za utvrđivanje osnovice za: otpremnine, troškova jednog toplog obroka, novčane pomoći (u slučaju smrti zaposlenog, smrti člana uže porodice i dr) i jubilarne nagrade nije uzeta plata nakon oporezivanja. Takođe, Kolektivnim ugovorom kod poslodavca definisano je uvećanje plate po osnovu povećanog obima posla do 30%, te pravo na naknade troškove prevoza za zaposlene čije je mjesto stanovanja udaljeno od mjesta rada preko 2 km, što nije u skladu sa članom 5, 9. i 11. Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske. Dana 03.04.2020. godine donesen je Kolektivni ugovor o izmjenama kolektivnog ugovora, kojim su samo djelimično izvršena usklađivanja u pogledu utvrđenih koeficijenata shodno važećoj zakonskoj regulativi. Prilikom obračuna plata u Opštini primijenjene su odredbe važećih zakonskih i podzakonskih akata.

Rashodi po osnovu korišćenja robe i usluga iskazani su u iznosu od 390.244 KM, a najvećim dijelom ih čine rashodi po osnovu utroška energije, komunalnih, komunikacionih i transportnih usluga (54.950 KM), tekućeg održavanja (37.596 KM), po osnovu putovanja i smještaja (16.873 KM), za stručne usluge (25.298 KM), za održavanje javnih površina (70.526 KM) i ostalih neklasifikovanih rashoda (178.804 KM). Usljed pogrešnog evidentiranja potcijenjeni su rashodi po osnovu korišćenja roba i usluga u najmanjem iznosu od 21.504 KM, a što je obrazloženo u okviru grantova.

Rashodi po osnovu utroška energije, komunalnih, komunikacionih i transportnih usluga najvećim dijelom se odnose na rashode po osnovu ostalog prevoza i premještaja (22.591 KM), električne energije (12.875 KM), uglja (3.803 KM), drveta (2.193 KM), poštanske usluge (5.471 KM), usluge vodovoda i kanalizacije (1.098 KM), kao i rashode za usluge korištenja fiksnog telefona (1.520 KM) i interneta (2.840 KM).

Rashode za tekuće održavanje najvećim dijelom čine rashodi za tekuće održavanje: objekata drumskog saobraćaja (20.909 KM) i prevoznih sredstava u iznosu od 5.588 KM.

Rashode po osnovu putovanja i smještaja u najvećem iznosu čine rashodi po osnovu utroška goriva (14.003 KM).

Rashode za stručne usluge najvećim dijelom čine usluge informisanja i medija (6.921 KM), pravne i administrativne usluge (2.832 KM) i kompjuterske usluge (3.227 KM).

Rashodi za održavanje javnih površina i zaštite životne sredine iskazani su u iznosu od 70.526 KM, a najvećim dijelom se odnose na usluge zimske službe (5.497 KM), usluge održavanja zelenih površina (20.515 KM) i utrošak električne rasvjete na javnim površinama (44.004 KM). Evidentiranje rashoda za održavanje javnih površina i zaštite životne sredine nije izvršeno shodno članu 92. stav (9) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike, jer je u okviru istih iskazana isplata po sudskom rješenju u iznosu od 6.838 KM.

Ostali neklasifikovani rashodi iskazani su u iznosu od 178.804 KM i odnose se na rashode za stručno usavršavanje zaposlenih (2.228 KM), naknade članovima upravnog odbora

(6.142 KM), bruto naknade članovima komisija i radnih tijela (16.345 KM), bruto naknade skupštinskim odbornicima (101.102 KM), ugovore o djelu (5.490 KM), bruto naknade za privremene i povremene poslove (8.023 KM), reprezentaciju (11.830 KM), ostale naknada na teret poslodavca (11.330 KM) i ostale nepomenute rashode (16.026 KM). Evidentiranje ostalih neklasifikovanih rashoda nije izvršeno prema odredbama člana 92. stav (10) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike, zbog pogrešnog evidentiranja fakture koja se odnosi na usluge čišćenja (5.182 KM).

Prema pisanoj informaciji dostavljenoj za potrebe revizije, Opština u Glavnoj knjizi trezora Opštine nije evidentirala rashode za bruto naknade za rad van radnog odnosa u najmanjem iznosu od 3.924 KM, a obaveze po navedenom osnovu su izmirene.

Rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi iskazani su u iznosu od 162.534 KM, a odnose na rashode po osnovu kamata za primljene zajmove u zemlji (121.373 KM) i kamate na reprogram poreza i doprinosa (41.161 KM).

Grantovi su iskazani u iznosu od 175.869 KM. Odnose se na tekuće grantove sportskim organizacijama (17.116 KM), etničkim i vjerskim organizacijama (4.000 KM), organizacijama za afirmaciju porodice i zaštitu prava žena (25.166 KM), zdravstvenim ustanovama (27.815 KM), institucijama obrazovanja i kulture (27.372 KM) i drugim neprofitnim subjektima (29.122 KM), kao i na kapitalne grantove neprofitnim subjektima i pojedincima (45.277 KM). Grantovi su iskazani 9% više u odnosu na rebalans budžeta, za šta nisu izvršene preraspodjele sredstava.

Opština je u okviru grantova evidentirala fakture koje se odnose na tekuće održavanje (1.275 KM), usluge štampanja, grafičke obrade kopiranja, uvezivanja i sl. (4.270 KM), usluge informisanja i medija (749 KM), naknade za rad van radnog odnosa (4.250 KM), reprezentaciju u zemlji (6.671 KM), po osnovu organizacije prijema (3.789 KM) i poklone (500 KM), što nije u skladu sa članom 95. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike, a koji definiše grantove kao bespovratne doznake koje imaju za cilj da pomognu u obavljanju redovnih aktivnosti ili specifične grupe aktivnosti primaoca granta, te su grantovi precijenjeni u najmanjem iznosu od 21.504 KM, a potcijenjeni su pomenuti rashodi.

Za pojedine korisnike grantova (pomoći) reviziji nije dokumentovano da su podnosili izvještaje o utrošku primljenih sredstava shodno članu 12. Odluke o izvršenju Budžeta Opštine za 2019. godinu.

Doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova iskazane su u iznosu od 133.419 KM, a čine ih: doznake građanima koji se isplaćuju iz budžeta Opštine u iznosu od 18.638 KM i doznake koje realizuje Centar za socijalni rad u iznosu od 114.781 KM.

Doznake građanima koje se isplaćuju iz budžeta Opštine odnose se na pomoći učenicima, studentima i pojedincima u oblasti nauke i kulture (6.502 KM), pomoći porodici, djeci i mladima (4.650 KM) i ostale tekuće pomoći građanima (7.486 KM).

Doznake koje realizuje Centar za socijalni rad se odnose na prava utvrđena Zakonom o socijalnoj zaštiti („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 37/12, 90/16 i 94/19), a najvećim dijelom ih čine doznake za pomoć i njegu drugog lica koja se isplaćuje šticeenicima ustanova socijalne zaštite (74.516 KM) i stalna novčana pomoć koja se isplaćuje šticeenicima ustanova socijalne zaštite (11.676 KM).

Rashodi po sudskim rješenjima iskazani su u iznosu od 20.594 KM, a odnose se na rashode po osnovu isplate glavnice duga po sudskim rješenjima (1.009 KM), rashode po osnovu advokatskih i pravnih usluga po sudskim rješenjima (1.726 KM) i ostale rashode

po sudskim rješenjima (17.859 KM). Rashodi po sudskim rješenjima su iskazani 86% više u odnosu na rebalans budžeta, za koje su dijelom preraspodijeljena sredstva. Osim navedenog, isplata po presudi dobavljaču – SZR “Monter“ Novo Goražde u iznosu od 6.838 KM, iskazana je u okviru rashoda za održavanje javnih površina, umjesto na rashodima po sudskim rješenjima, a što je već obrazloženo.

Opština je po prijemu sudske presude za izvršenu faktičku eksproprijaciju nepokretnosti i naknade štete vlasnicima nepokretnosti u iznosu od 11.904 KM (glavnica i kamata) evidentirala izmirenje obaveza po sudskoj presudi, a nakon par mjeseci je po navedenom rješenju izvršila evidentiranje rashoda po sudskim rješenjima i pripadajućih obaveza. Navedeno nije u skladu sa principom hronološkog reda.

U Opštini je prisutno evidentiranje rashoda na gotovinskoj osnovi, što nije u skladu sa članom 93. stav (2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se:

- **usaglasiti Kolektivni ugovor kod poslodavca Opštine Novo Goražde sa novim zakonskim propisima (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak, Posebni kolektivni ugovor o izmjenama i dopunama Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske),**
- **evidentiranje rashoda i izdataka vrši u skladu sa članom 91, 92, 95. i 116. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.**

6.1.2.2. Izdaci

Izdaci su iskazani u iznosu od 442.367 KM, a odnose se na izdatke za nefinansijsku imovinu i otplatu dugova.

Izdaci za nefinansijsku imovinu iskazani su u iznosu od 279.696 KM, a uglavnom se odnose na izdatke za izgradnju i pribavljanje zgrada i objekata (45.326 KM), investiciono održavanje, rekonstrukciju i adaptaciju zgrada i objekata (205.134 KM), nabavku postrojenja i opreme (13.018 KM) i nematerijalnu proizvedenu imovinu (16.218 KM). Evidentiranje izdataka za nematerijalnu proizvedenu imovinu nije izvršeno prema odredbama člana 105. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike, jer je u okviru istih evidentirana sanacija lokalne deponije (9.198 KM).

U 2019. godini na poziciji izdaci za investiciono održavanje, rekonstrukciju i adaptaciju zgrada i objekata i izdaci za nematerijalnu imovinu izvršenje je značajno veće u odnosu na rebalansom odobrena sredstva, a da prethodno nisu izvršene realokacije sredstava.

Izdaci za otplatu dugova iskazani su u iznosu od 162.671 KM i izvršeni su u okviru odobrenog budžeta, a odnose se na izdatke za otplatu glavnice primljenih zajmova u zemlji.

U okviru pozicije izdaci za otplatu dugova, Opština nije evidentirala izmirenje obaveza po rješenjima o odgođenom plaćanju poreskog duga najmanje u iznosu od 121.291 KM (odnose se na nastale rashode iz perioda 2013-2015. godina) i otplatu kratkoročne pozajmice, koja je uzeta u 2018. godini od Preduzeća „Magus“ d.o.o. Novo Goražde u iznosu od 12.376 KM, što nije u skladu sa članom 116. stav (4) i (6) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se evidentiranje izdataka vrši u skladu sa članom 105. i 116. stav (4) i (6) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

6.1.3. Budžetski rezultat (suficit/deficit)

U obrascu PIB iskazan je budžetski suficit tekućeg perioda u iznosu od 305.173 KM, a predstavlja zbir bruto budžetskog suficita (584.869 KM) i neto izdataka za nefinansijsku imovinu iskazanih u negativnom iznosu od 279.696 KM. Iskazani bruto budžetski suficit predstavlja razliku između budžetskih prihoda (2.035.715 KM) i budžetskih rashoda (1.450.846 KM), a neto izdaci za nefinansijsku imovinu iskazani u negativnom iznosu predstavljaju razliku između primitaka i izdataka za nefinansijsku imovinu.

6.1.4. Neto finansiranje

Neto finansiranje je iskazano u negativnom iznosu od 159.597 KM, kao razlika po osnovu ostalih primitaka (3.074 KM) i izdataka za otplatu dugova (162.671 KM).

Po nalazu revizije neto finansiranje iskazano u negativnom iznosu je manje za 133.667 KM po osnovu neevidentiranih izdataka za otplatu dugova u najmanjem iznosu od 133.667 KM (tačka 6.1.2.2. izvještaja).

6.1.5. Razlika u finansiranju

Razlika u finansiranju iskazana je u iznosu od 145.576 KM, a čine je budžetski suficit (305.173 KM) i neto finansiranje (-159.597 KM). Po nalazu revizije ista je više iskazana za 133.667 KM (tačke 6.1.2.2. izvještaja).

6.2. Bilans uspjeha

6.2.1. Prihodi

U bilansu uspjeha prihodi su iskazani u iznosu od 2.313.284 KM, a odnose se na poreske i neporeske prihode, grantove, transfere između različitih jedinica vlasti (objašnjeno u tački 6.1.1.1. izvještaja) i prihode obračunskog karaktera.

Prihodi obračunskog karaktera su iskazani u iznosu od 277.569 KM, a odnose se na:

- prihode od usklađivanja vrijednosti kratkoročnih potraživanja po osnovu poreskih prihoda u iznosu od 6.584 KM,
- ostale prihode obračunskog karaktera 130.991 KM, koji se u najvećem iznosu odnose na prihode po osnovu Izvještaja iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima za period 01.01-31.12.2019. godine (123.891 KM). Po nalazu revizije zbog neevidentiranja i pogrešnog evidentiranja, prihodi obračunskog karaktera su više iskazani za 491.896 KM, što nije u skladu sa Uputstvom o primjeni Međunarodnog računovodstvenog standarda za javni sektor 23: Prihodi od transakcija koje nisu transakcije razmjene (porezi i prenos) („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 109/16) (tačka 6.3.1.1. izvještaja),
- prihodi obračunskog karaktera po osnovu odnosa sa drugim jedinicama vlasti u iznosu od 139.994 KM – prenos objekta fiskulturne sale iz evidencija Ministarstva finansija Republike Srpske na Opštinu, shodno članu 65. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike (izgrađen iz sredstava klirinškog duga).

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se obračunski prihodi i potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode evidentiraju u skladu sa Uputstvom o primjeni MRS-JS 23 - Prihodi od transakcija koje nisu transakcije razmjene (porezi i prenos).

6.2.2. Rashodi

Rashodi su iskazani u iznosu od 3.053.010 KM, a čine ih tekući rashodi, transferi između različitih jedinica vlasti (objašnjeno u tački 6.1.2.1. izvještaja) i rashodi obračunskog karaktera.

Rashodi obračunskog karaktera su iskazani u iznosu od 1.602.164 KM, a odnose se na rashode po osnovu amortizacije nefinansijske imovine u iznosu od 374.638 KM, obračunate negativne kursne razlike u iznosu od 27.902 KM, usklađivanja vrijednosti finansijske imovine u iznosu od 91.596 KM, ostale rashode obračunskog karaktera u iznosu od 1.102.295 KM (neotpisana vrijednost otkupljenih stanova) i rashode obračunskog karaktera po osnovu odnosa sa drugim jedinicama vlasti u iznosu od 5.733 KM (korekcija potraživanja).

Obračun amortizacije je vršen linearnom metodom, s tim da kod obračuna amortizacije za pojedina sredstva nije primjenjivana amortizaciona stopa propisana Pravilnikom o primjeni godišnjih amortizacionih stopa za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 110/16), dok je za pojedinu imovinu primjenjena propisana stopa, ali amortizacija nije pravilno obračunata, pa su troškovi amortizacije iskazani manje za 5.343 KM, a neto vrijednost zgrada objekata više za 7.907 KM, te neto vrijednost opreme manje za 2.564 KM.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se prilikom obračuna amortizacije u potpunosti primjenjuju amortizacione stope propisane Pravilnikom o primjeni godišnjih amortizacionih stopa za budžetske korisnike.

6.2.3. Finansijski rezultat

U Bilansu uspjeha, kao razlika prihoda u iznosu od 2.313.284 KM i rashoda u iznosu 3.053.010 KM, iskazan je negativan finansijski rezultat u iznosu od 739.726 KM.

Po nalazu revizije finansijski rezultat tekuće godine je manje iskazan za 491.896 KM, jer su prihodi obračunskog karaktera precijenjeni u navedenom iznosu (detaljnije tačka 6.2.1. izvještaja).

6.3. Bilans stanja

U poslovnoj aktivni Bilansa stanja Opštine na dan 31.12.2019. godine iskazana je ukupna imovina neto vrijednosti 15.408.818 KM (tekuća imovina 2.968.386 KM i stalna imovina 12.440.432 KM). Poslovna aktiva je uravnotežena sa poslovnom pasivom koju čine: obaveze i razgraničenja (4.928.549 KM) i vlastiti izvori (10.480.269 KM).

6.3.1. Aktiva

6.3.1.1. Tekuća imovina

Tekuća imovina u iznosu od 2.968.386 KM (bruto iznos 3.256.301 KM i ispravka vrijednosti 287.915 KM) odnose se na kratkoročnu finansijsku imovinu i razgraničenja (gotovina i gotovinski ekvivalenti, kratkoročni plasmani, kratkoročna potraživanja, kratkoročna razgraničenja i kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja između ili unutar jedinica vlasti).

Gotovina i gotovinski ekvivalenti iskazani su u iznosu od 698.747 KM, a čine ih sredstva u blagajni (3.834 KM), na bankovnim računima (694.745 KM) i izdvojena novčana sredstva i akreditivi (168 KM). Opština kod poslovnih banaka ima otvorenih 10 računa.

Uvidom u poslednji blagajnički dnevnik Opštinske uprave, odnosno poslednje izvode u 2019. godini, revizija je utvrdila da je stanje blagajne u poslovnim knjigama veće za 1.400 KM, a iskazano stanje na žiro računima manje za 804 KM. Komisija za popis gotovine i

gotovinskih ekvivalenata nije sačinila uporedni pregled i utvrdila uzroke neslaganja, odnosno nije izvršeno usaglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem (tačka 3. izvještaja). Prema pismenoj informaciji dostavljenoj za potrebe revizije razlike su nastale kao posljedica pogrešnog evidentiranja u ranijem periodu.

Evidentiranje putem blagajne nije vršeno blagovremeno te datumi na naložima ne odgovaraju datumima iz blagajničkog dnevnika. Nalozi su knjiženi i po nekoliko dana nakon datuma knjiženja u blagajničkim dnevnicima, što nije u skladu sa članom 11. stav (8) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske. Uzorkovani blagajnički dnevници nisu ovjeravani (kontrolisani) od strane ovlaštene osobe, dok nalozi blagajni za isplatu/naplatu gotovine nisu potpisivani od zaposlenih kojima su vršene isplate, likvidatora, blagajnika i lica koje ih je odobrilo.

Kratkoročni plasmani su na dan 31.12.2019. godine iskazani u iznosu od 31.500 KM, a odnose se na kratkoročne zajmove date JZU Dom zdravlja Novo Goražde u 2010. godini (7.000 KM), privrednom subjektu "Petković" d.o.o. Novo Goražde u 2010. godini (11.500 KM), Opštinskom udruženju farmera Novo Goražde u 2009. godini (10.000 KM) i fizičkom licu iz Novog Goražda u 2009. godini (3.000 KM). Iako su zajmovi dospjeli na naplatu u ranijem periodu i nisu naplaćeni u roku od 12 mjeseci od datuma dospelja, nije izvršena korekcija u skladu sa članom 73. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, pa su na taj način kratkoročni plasmani i finansijski rezultat ranijih godina precijenjeni za 31.500 KM. Opština nije preduzimala aktivnosti vezane za naplatu istih (tužba ili aktiviranje instrumenata obezbjeđenja naplate).

Kratkoročna potraživanja su iskazana u iznosu od 738.013 KM bruto vrijednosti, 286.156 KM ispravka vrijednosti i 451.857 KM neto vrijednosti, a čine ih potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode (360.243 KM), potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja (45.336 KM) i ostala kratkoročna potraživanja (46.278 KM).

Kratkoročna potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode iskazana su u iznosu od 620.045 KM bruto vrijednosti, 259.802 KM ispravka vrijednosti i 360.243 KM neto vrijednosti, a odnose se na potraživanja po osnovu Izvještaja iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim doprinosima za period 01.01 - 31.12.2019. godine koji je dostavljen od Poreske uprave Republike Srpske. Po nalazu revizije više su iskazana potraživanja za nenaplaćene poreze (259.442 KM) i potraživanja za nenaplaćene neporeske prihode (66.238 KM), kao i prihodi obračunskog karaktera evidentirani po osnovu poreskih i drugih fiskalnih propisa za 491.896 KM, dok je finansijski rezultat ranijih godina potcijenjen u iznosu od 166.216 KM (tačka 6.2.1. izvještaja).

Potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja iznose 45.336 KM i evidentirana su na osnovu evidencija iz pomoćne knjige Poreske uprave (izvještaj iz Jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima).

Ostala kratkoročna potraživanja su iskazana u iznosu od 68.658 KM bruto vrijednosti, 22.380 KM ispravka vrijednosti i 46.278 KM neto vrijednosti, a u najvećem iznosu ih čine potraživanja za zakup objekata Opštine (10.077 KM) i potraživanja od Ministarstva uprave i lokalne samouprave Republike Srpske za podršku budžetu za izrazito nerazvijene opštine (14.570 KM) i od Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske za pomoć na ime socijalne zaštite (9.345 KM). Ostala kratkoročna potraživanja su precijenjena za 23.915 KM, dok su potraživanja po osnovu transfera od entiteta potcijenjena u navedenom iznosu zbog pogrešne klasifikacije pomoći za izrazito nerazvijene opštine i pomoći na ime socijalne zaštite. Navedeno nije u skladu sa članom 68. i 71. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Ostala kratkoročna potraživanja su precijenjena za 19.800 KM po osnovu potraživanja po rješenjima za komunalne takse koja su naplaćena u ranijem periodu i ista nisu isknižena prilikom naplate, što nije u skladu sa članom 72. stav (2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, pa je precijenjen finansijski rezultat ranijih godina u pomenutom iznosu, jer su prilikom evidentiranja iskazana potraživanja i prihodi, dok je prilikom naplate evidentiran žiro račun i prihodi.

Otpis potraživanja u ranijem periodu nije izvršen u skladu sa članom 73. stav (5) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, pa su ostala kratkoročna potraživanja i finansijski rezultat ranijih godina potcijenjeni za 12.380 KM.

Kratkoročna razgraničenja iskazana su u negativnom iznosu od 42.028 KM. Odnose se na kratkoročno razgraničene rashode (340 KM) i kratkoročno razgraničene prihode (-42.368 KM).

Kratkoročno razgraničeni prihodi i finansijski rezultat ranijih godina su potcijenjeni u najmanjem iznosu od 35.532 KM, zbog pogrešnog evidentiranja naplate potraživanja u ranijem periodu, što nije u skladu sa članom 72. stav (2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike. Naime, Opština je u ranijem periodu fakture ispostavljene kupcima evidentirala na kontima potraživanja i kratkoročno razgraničenih prihoda, s tim da prilikom naplate potraživanja nije priznala prihod i zatvorila kratkoročno razgraničene prihode, već je samo zatvorila potraživanja.

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja između ili unutar jedinica vlasti su iskazani u iznosu od 1.828.310 KM, a u najvećem iznosu se odnose na sredstva koja su u ranijem periodu prenesena sa računa za posebne namjene (potopljeno zemljište) na redovan trezorski račun (1.828.268 KM). Ista su u navedenom iznosu precijenjena, kao i kratkoročne obaveze i razgraničenja unutar istih jedinica vlasti jer prilikom izrade konsolidovanog finansijskog izvještaja Opštine pomenute pozicije nisu bile predmet eliminacije, a kako je propisano članom 122. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se:

- **dnevnik blagajne knjiži u roku koji je definisan članom 11. stav (8) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske,**
- **prilikom izrade Konsolidovanog finansijskog izvještaja Opštine, transakcije koje su identifikovane kao predmet eliminacije eliminišu u cjelosti iz konsolidovanog izvještaja shodno članu 122. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.**

6.3.1.2. Stalna imovina

Stalna imovina u iznosu od 12.440.432 KM (bruto iznos 16.581.418 KM, ispravka vrijednosti 4.140.986 KM) odnosi se na dugoročnu finansijsku imovinu (58.310 KM) i nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima u iznosu od 12.382.122 KM (bruto vrijednost 16.523.108 KM i ispravka vrijednosti 4.140.986 KM).

Dugoročna finansijska imovina iskazana je u neto iznosu od 58.310 KM, a odnosi se na potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja na osnovu poreskih evidencija.

Evidentiranje osnivačkih uloga nije izvršeno prema odredbama 61. stav (4) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske

korisnike i člana 67. i 78. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, jer Opština nije iskazala učešća u kapitalu po osnovu osnivačkog uloga kod JZU Dom zdravlja Novo Goražde (2.000 KM), dok je učešće u kapitalu po osnovu osnivačkog uloga kod JKP Novo Goražde (5.000 KM) i kod Sarajevske regionalne razvojne agencije Serda d.o.o. Sarajevo (2.000 KM) iskazala u okviru nematerijalne neproizvedene imovine.

Dugoročna potraživanja se odnose na potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja. Po nalazu revizije dugoročna potraživanja nisu evidentirana u skladu sa Uputstvom o primjeni MRS-JS 23 -Prihodi od transakcija koje nisu transakcije razmjene (porezi i prenosi), pa su ista više iskazana za 45.335 KM, kao i finansijski rezultat ranijih godina.

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima iskazana je u iznosu 16.523.108 KM bruto vrijednosti, 4.140.986 KM ispravke vrijednosti i 12.382.122 KM neto vrijednosti, a čine je proizvedena stalna imovina, dragocjenosti, neproizvedena stalna imovina i nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi.

Povećanje vrijednosti nefinansijske imovine u stalnim sredstvima izvršeno je po osnovu novih ulaganja, a smanjenje po osnovu obračunatih troškova amortizacije i otkupa stanova.

Sadašnja vrijednost proizvedene stalne imovine i nematerijalne neproizvedene imovine u Bilansu stanja na dan 31.12.2019. godine veća je u odnosu na pomoćnu evidenciju osnovnih sredstava i to za iznos obračunate amortizacije za 2019. godinu. Prema pismenoj informaciji dostavljenoj za potrebe revizije, u pomoćnoj evidenciji osnovnih sredstava greškom je dva puta izvršen obračun amortizacije.

U toku 2019. godine evidentirana je procjena dijela imovine koja je dobijena Odlukom Vlade Republike Srpske od 19.05.2011. godine o prenosu prava trajnog korišćenja na dijelu pokretne vojne imovine. Evidentiranje dijela vojne imovine je izvršeno na osnovu Zapisnika komisije o procjeni imovine (7.100 KM), dok za preostali dio vojne imovine koji je prenesen pomenutom Odlukom, Opština nema podatke (navedeno u pismenoj informaciji dostavljenoj za potrebe revizije). Značajan dio procijenjene vojne imovine (ranac, rukavice i sl) nije klasifikovan u skladu sa MRS-JS 17 - Nekretnine, postrojenja i oprema kojim je definisano da je oprema materijalna stavka od koje se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Proizvedena stalna imovina iskazana je u iznosu 12.092.595 KM bruto vrijednosti, 4.029.132 KM ispravke vrijednosti i 8.063.463 KM neto vrijednosti, a čine je zgrade i objekti, postrojenja i oprema i nematerijalna proizvedena imovina.

Zgrade i objekti su iskazani u iznosu od 11.745.948 KM bruto vrijednosti, 3.761.012 KM ispravke vrijednosti i 7.984.936 KM neto vrijednosti, a čine je stambeni objekti i jedinice, poslovni objekti i prostori, putevi i mostovi, javna rasvjeta, vodovodi i kanalizacija i drugi objekti.

Neto vrijednost zgrada i objekata je precijenjena za iznos od 7.907 KM, jer obračun amortizacije za pojedine stambene objekte i poslovne jedinice nije pravilno izvršen, a za pojedina sredstva prilikom obračuna nisu primjenjene godišnje amortizacione stope propisane Pravilnikom o primjeni godišnjih amortizacionih stopa za budžetske korisnike (tačka 6.2.2. izvještaja).

Načelnik Opštine je u ranijem periodu imenovao komisiju za pregled i procjenu vrijednosti objekata i opreme na lokaciji Trovrh, koja je konstatovala da objekti ne postoje ili da nisu za upotrebu, te da nemaju vrijednost. Opština Novo Goražde nije izvršila priznavanje gubitka od umanjenja vrijednosti imovine shodno paragrafima 52. i 54. MRS-JS 21 – Umanjenje vrijednosti imovine koja ne generiše gotovinu, zbog čega je precijenjena vrijednost zgrada i objekata i finansijski rezultat ranijih godina za iznos od 271.905 KM.

Objekat DC Gradina i zemljište koje pripada tom objektu iskazani su u neto iznosu od 810.907 KM (bruto iznos 1.042.300 KM i ispravka vrijednosti 231.393 KM) u okviru pozicije zgrade i objekti. Zemljište nije klasifikovano shodno odredbama člana 29. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike, pa nisu objektivno iskazani troškovi amortizacije, ispravka vrijednosti, finansijski rezultat ranijih godina za iznos amortizacije zemljišta za sve godine od nabavke. Opština nije odvojeno utvrdila vrijednost zemljišta i objekta.

Odluka o određivanju lokalnih puteva puteva i ulica, održavanju, zaštiti i rekonstrukciji i izgradnji nekategorisanih puteva sadrži popis puteva po pravcima, broju puta, kategorijama i dužini i ista nije usklađena sa pomoćnom evidencijom osnovnih sredstava, pa naknadni izdaci u sanaciju dijela priznatih puteva i ulica nisu pripisani tim sredstvima, već su ta naknadna ulaganja evidentirana kao posebna sredstva bez utvrđene veze sa sredstvom na koji se odnosi ili su ista pripisana drugom sredstvu što onemogućava identifikaciju imovine i ne daje podatke o pravoj vrijednosti pojedinačnih sredstava i ukupne imovine.

Prema dostavljenoj informaciji za potrebe revizije, Opština je u toku godine izdavala u zakup dva poslovna prostora površine 58,64 m² (u okviru zgrade Opštine), kao i jedan objekat površine 402m² (330m² poslovna zgrada i garaže 72m²) i repetitor „Lokve“, a čija je ukupna bruto vrijednost 183.433 KM, ispravka vrijednosti 28.085 KM i neto vrijednost 155.348 KM.

Imovina koja se daje u zakup nije iskazana kao investiciona imovina, što nije u skladu sa članom 29. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i zahtjevima MRS-JS 16 - Investiciona imovina, paragrafi 7, 20 i 26.

Postrojenja i oprema iskazani su u ukupnom iznosu od 346.237 KM nabavne vrijednosti, 267.710 KM ispravke vrijednosti i 78.527 KM sadašnje vrijednosti.

Neto vrijednost postrojenja i opreme potcijenjena je za 2.564 KM, jer za pojedina sredstva nisu primijenjene godišnje amortizacione stope propisane Pravilnikom o primjeni godišnjih amortizacionih stopa za budžetske korisnike (tačka 6.2.2. izvještaja).

Opština nije primijenila revalorizacioni model vrednovanja na medicinsku i laboratorijsku opremu i računarske programe čija je knjigovodstvena vrijednost svedena na nulu, što nije u skladu sa članom 41. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Neproizvedena stalna imovina je iskazana u ukupnom iznosu od 2.760.866 KM nabavne vrijednosti, 111.854 KM ispravke vrijednosti i 2.649.012 KM sadašnje vrijednosti. Iznos od 2.626.815 KM predstavlja vrijednost zemljišta, dok iznos od 134.051 KM nabavne vrijednosti predstavlja nematerijalnu neproizvedenu imovinu.

Evidentiranje nematerijalne proizvedene imovine u Opštinskoj upravi u cjelosti nije izvršeno prema odredbama člana 35. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike (u daljem tekstu: Pravilnik), jer nije predmet evidentiranja na poziciji nematerijalne neproizvedene imovine. Utvrđene greške se odnose na:

- Strategiju razvoja opštine, Šumsku privrednu osnovu i druge planove (107.512 KM nabavne vrijednosti i 95.765 KM ispravke vrijednosti) koja nije evidentirana u skladu sa članom 24. navedenog Pravilnika,
- osnivačke uloge Opštine u nižeg budžetskog korisnika-Turističku organizaciju (3.450 KM) i u JKP Novo Goražde (5.000 KM), što nije iskazano shodno članu 61. stav (4) navedenog Pravilnika i članu 78. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike,
- osnivački ulog u Sarajevsku regionalnu razvojnu agenciju Serda d.o.o. Sarajevo u iznosu od 2.000 KM i plaćanja koja je Opština izvršila po ugovoru o osnivanju u iznosu

od 14.089 KM. Opština ne raspolaže sa informacijama o procentu učešća u kapitalu.

Osnivački ulog nije evidentiran shodno članu 61. stav (4) navedenog Pravilnika.

Po ovom osnovu je pogrešno iskazana i nabavna vrijednost pojedinačnih stalnih sredstava, ispravka vrijednosti za iznos pripadajuće amortizacije, kao i finansijski rezultat tekuće i ranijih godina za rashode amortizacije, kao i akcije i učešća u kapitalu.

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi iskazana je u ukupnom iznosu od 1.669.617 KM i odnosi se na vrijednost: poslovnih objekata i prostora (390.439 KM), saobraćajnih objekata (81.567 KM), ostalih objekata (1.039.418 KM), komunikacione i računarske opreme (11.683 KM), medicinske i laboratorijske opreme (11.450 KM), opreme za obrazovanje, nauku i kulturu (18.806 KM), ostalih postrojenja i opreme (72.726 KM), prirodnih dobara (2.000 KM) i nefinansijske imovine u pripremi (41.530 KM).

Iskazana vrijednost nefinansijske imovine u stalnim sredstvima u pripremi je precijenjena najmanje za 38.676 KM, a potcijenjeni su saobraćajni objekti (28.801 KM) i grijna, rashladna i zaštitna oprema (9.875 KM), jer Opština nije izvršila prenos aktiviranih sredstava na odgovarajuća konta imovine u upotrebi u skladu sa članom 42. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike (u upotrebi od decembra 2019. godine).

Na poziciji imovine u stalnim sredstvima u pripremi evidentiran je iznos od 27.357 KM, a odnosi se na izradu projektne dokumentacije za sanaciju vodovodnog sistema Ustiprača, koji nije evidentiran u poslovnim knjigama Opštine (nije obuhvaćen ni popisom), niti je evidentirana sanacija pomenutog vodovodnog sistema finansirana od strane UNDP (Projekat obnove vodovodnog sistema u ranijem periodu). Prema pismenoj informaciji dostavljenoj za potrebe revizije navedena imovina nije iskazana ni u poslovnim knjigama JKP Novo Goražde.

Opština nije izvršila procjenu investicija u toku, te utvrdila završenost istih i u skladu sa istim izvršila aktiviranje.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se:

- **učešća u kapitalu po osnovu osnivačkog uloga iskazuju u skladu sa članom 61. stav (4) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike i članom 67. i 78. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike,**
- **izvrši priznavanje gubitka od umanjenja vrijednosti ulaganja u objekat Trovrh, kako je to određeno paragrafima 52. i 54. MRS-JS 21 – Umanjenje vrijednosti imovine koja ne generiše gotovinu, kao i da se izvrši procjena zemljišta koje pripada objektu DC Gradina te da se u skladu sa istom izvrši evidentiranje zemljišta,**
- **imovina koja se daje u zakup evidentira kao investiciona imovina u skladu sa članom 29. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i zahtjevima MRS-JS 16 - Investiciona imovina, paragrafi 7, 20. i 26,**
- **u saradnji sa komunalnim preduzećem utvrdi ukupna vrijednost vodovodnog sistema Ustiprača i izvrši evidentiranje u poslovnim knjigama,**
- **vrši procjena završenosti investicija u toku, te da se u skladu sa istim vrši aktiviranje.**

6.3.2. Pasiva

Poslovna pasiva je iskazana u iznosu od 15.408.818 KM, a odnosi se na kratkoročne obaveze i razgraničenja, dugoročne obaveze i razgraničenja i vlastite izvore.

6.3.2.1. Obaveze i razgraničenja

Obaveze i razgraničenja su iskazane u iznosu od 4.928.549 KM, a čine ih kratkoročne obaveze i razgraničenja i dugoročne obaveze i razgraničenja.

Kratkoročne obaveze i razgraničenja su iskazane u iznosu od 2.783.645 KM, a čine ih obaveze kratkoročne finansijske, za lična primanja zaposlenih, iz poslovanja, za rashode finansiranja i druge finansijske troškove, grantove i doznake na ime socijalne zaštite, kratkoročna rezervisanja i razgraničenja, ostale kratkoročne obaveze i kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija između ili unutar jedinica vlasti.

Kratkoročne finansijske obaveze iznose 17.090 KM, a odnose se na obaveze iz početnog stanja koje nisu dokumentovane. Obaveze po dugoročnim zajmovima primljenim od banaka koji dospijevaju na naplatu do godinu dana su manje iskazane za 159.805 KM, a više dugoročne obaveze za isti iznos (obrazloženo u nastavku izvještaja).

Obaveze za lična primanja zaposlenih su iskazane u iznosu od 633.582 KM, a čine ih obaveze za bruto plate zaposlenih i bruto naknade plata (244.290 KM) i obaveze za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada, otpremnina i jednokratnih pomoći (389.292 KM). Prema pismenoj informaciji dostavljenoj za potrebe revizije obaveze za lična primanja na dan 31.12.2019. godine iznose 93.289 KM, s tim da pomenutom informacijom nisu obuhvaćene reprogramirane obaveze u iznosu od 57.792 KM (potvrđene konfirmacijom sa Poreskom upravom Republike Srpske), a koje su iskazane u okviru obaveza za lična primanja zaposlenih. Zbog pogrešnih evidentiranja u ranijem periodu precijenjene su obaveze za lična primanja u iznosu od 482.500 KM, a potcijenjen finansijski rezultat ranijih godina. Reviziji nisu prezentovani dokazi o postojanju sudskih sporova zaposlenih po osnovu duga za neisplaćena lična primanja iz ranijeg perioda.

Takođe, obaveze za lična primanja su precijenjene za 57.792 KM, a potcijenjene su ostale dugoročne obaveze (4.452 KM) i ostale kratkoročne obaveze (53.340 KM), jer je Opština u prethodnom periodu pogrešno evidentirala Sporazume o reprogramu poreskih obaveza koje je zaključila sa Ministarstvom finansija Republike Srpske. Navedeno nije u skladu sa članom 72. stav (9), 75. i 83. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Opština nije vršila usaglašavanje obaveza sa Poreskom upravom Republike Srpske.

Opština nije izvršila usaglašavanje stvarnog stanja obaveza za lična primanja sa GKT i pomoćnom knjigom Glavne knjige trezora - Modul obaveza, prema kojoj obaveze za javne prihode za sve potrošačke jedinice iznose 1.787.336 KM. Navedeno nije u skladu sa članom 18. stav (8) i 27. Zakona o trezoru. Najveći dio neslaganja odnosi na obaveze iz početnog stanja.

Obaveze iz poslovanja su iskazane u iznosu od 266.049 KM, a čine ih obaveze za nabavku roba i usluga i prema fizičkim licima. Po nalazu revizije precijenjene su za obaveze prema fizičkim licima za 15.090 KM, dok je za isti iznos potcijenjen rezultat ranijeg perioda.

Obaveze za subvencije, grantove i doznake na ime socijalne zaštite su iskazane u iznosu od 23.114 KM, a odnose se na obaveze za grantove (15.600 KM) i doznake na ime socijalne zaštite (7.514 KM).

Kratkoročna rezervisanja i razgraničenja su iskazana u iznosu od 5.761 KM.

Ostale kratkoročne obaveze iznose 9.124 KM, a odnose se na obaveze po osnovu obračuna i poravnjanja više i pogrešno uplaćenih javnih prihoda prema opštinama i fondovima po zapisnicima Poreske uprave Republike Srpske. Ostale kratkoročne obaveze potcijenjene su u iznosu od 53.340 KM po osnovu dospelih reprogramiranih obaveza.

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija između ili unutar jedinica vlasti su iskazane u iznosu od 1.828.589 KM i iste su precijenjene u iznosu od 1.828.268 KM, jer Opština nije izvršila eliminaciju istih prilikom izrade konsolidovanog finansijskog izvještaja (tačka 6.3.1.1. izvještaja).

Obaveze po zajmovima primljenim od entiteta koji dospijevaju na naplatu do godinu dana su manje iskazane za 90.652 KM, a više dugoročne obaveze za isti iznos, što je obrazloženo u nastavku.

Prema pismenoj informaciji dostavljenoj za potrebe revizije u periodu od datuma izvještavanja do 29.02.2020. godine izmirene su obaveze u ukupnom iznosu od 165.374 KM.

Dugoročne obaveze po zajmovima iskazane su u iznosu od 2.144.904 KM i odnose se na obaveze po kreditima kod sljedećih banaka: NLB Razvojna banka a.d. Banja Luka (621.914 KM), Nova Banka a.d. Banja Luka (1.352.902 KM) i Svjetske banke (170.088 KM). Iznos kredita Svjetske banke na dan 31.12.2019. godine nije usaglašen u poslovnim evidencijama Opštine sa IOS-om koji je dostavljen od strane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske (tačka 3. izvještaja).

Opština nije ispravno klasifikovala obaveze po kreditu Svjetske banke, pa su precijenjene dugoročne obaveze po zajmovima primljenim od banaka u iznosu od 170.088 KM, a potcijenjene su dugoročne obaveze po zajmovima od entiteta za 79.436 KM i obaveze po zajmovima primljenim od entiteta koji dospijevaju na naplatu do godinu dana za 90.652 KM (dospijeće za 2020. godinu - iznos od 10.381 KM i obaveze iz ranijeg perioda – iznos od 80.271 KM). Navedeno nije u skladu sa članom 76. i 84. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike. Obaveze za otplatu glavnice po kreditu Svjetske banke nisu uredno servisirane prema dospelju u iznosu od 80.271 KM.

U toku revizije upućena je potvrda Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske kojom je utvrđena značajna razlika od 24.392 KM, za koju nije dato obrazloženje.

Takođe, Opština nije izvršila prenos na kratkoročne obaveze dospjele obaveze po dugoročnim zajmovima primljenim od NLB Razvojna banka a.d. Banja Luka i Nova banka a.d. Banja Luka u iznosu od 159.805 KM, što nije u skladu sa članom 72. stav (9) i 77. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se:

- **izvrši usaglašavanje stanja pomoćnih knjiga i Glavne knjige trezora u skladu sa članom 27. Zakona o trezoru, te da se u skladu sa MRS-JS 3 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške izvrši ispravka grešaka iz ranijeg perioda (paragrafi 46-53),**
- **klasifikacija obaveza po kreditima vrši u skladu sa članom 72. stav (9), 76, 77. i 84. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.**

6.3.2.2. Vlastiti izvori

Vlastiti izvori iskazani su u iznosu od 10.480.269 KM, a odnose se na trajne izvore sredstava (3.877.481 KM), finansijski rezultat ranijih godina (7.053.159 KM) i finansijski rezultat tekuće godine u negativnom iznosu od 450.731 KM.

Trajni izvori su potcijenjeni za 9.000 KM zbog propusta iz ranijih perioda jer nisu evidentirane ili su pogrešno evidentirane akcije i učešća u kapitalu (tačka 6.3.1.2 izvještaja).

Finansijski rezultat tekuće godine je precijenjen za 781.252 KM iz razloga što saldo finansijskog rezultata za 2018. godinu nije prenesen na finansijski rezultat ranijih godina u 2019. godini, a što je propisano članom 91. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike (289.356 KM) i zbog precijenjenih ostalih prihoda obračunskog karaktera (491.896 KM).

Finansijski rezultat ranijih godina je potcijenjen za 343.178 KM zbog nepravilnosti obrazloženih pod tačkama 6.3.1.1, 6.3.1.2. i 6.3.2.1. izvještaja.

6.3.3. Vanbilansna evidencija

Na dan 31.12.2019. godine Opština nije iskazala vanbilansnu evidenciju. Ista je potcijenjena najmanje za 2.055.542 KM po osnovu mjenica datih za obezbjeđenje kredita kod Nova banka a.d. Banja Luka (1.352.902 KM) i NLB Razvojna banka a.d. Banja Luka (621.914 KM), garancija za uredno izvršenje ugovora (1.377 KM), privremene situacije za „Izgradnju Kulturno-omladinskog centra u Novom Goraždu“ koja se knjiži u Glavnoj knjizi trezora Ministarstva finansija Republike Srpske i za koju su sredstva obezbijeđena iz budžeta Opštine Novo Goražde i donatorskih sredstava Vlade Republike Srbije (79.349 KM).

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se vanbilansna evidencija iskazuje u skladu sa članom 89. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

6.4. Bilans novčanih tokova

U Bilansu novčanih tokova iskazani su prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti 2.035.715 KM, odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti 1.626.457 KM, prilivi gotovine iz investicionih aktivnosti 3.074 KM, odlivi gotovine iz investicionih aktivnosti 279.696 KM i odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja 162.671 KM. Neto odliv gotovine iskazan je u iznosu od 30.035 KM, gotovina na početku obračunskog perioda 728.782 KM i gotovina na kraju obračunskog perioda u iznosu od 698.747 KM.

Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti su precijenjeni, a potcijenjeni odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja za 133.667 KM, a po osnovu plaćanja obaveza odgođenog poreskog duga (121.291 KM) i izmirenja kratkoročne pozajmice (12.376 KM).

Bilans novčanih tokova nije sačinjen u skladu sa MRS-JS 2 – Izvještaj o novčanim tokovima (paragrafi 18, 22 i 26).

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se Izvještaj o novčanim tokovima sastavlja u skladu sa zahtjevima navedenim u MRS-JS 2 – Izvještaj o novčanim tokovima (paragrafi 18, 22. i 26).

6.5. Vremenska neograničenost poslovanja

Opština nije u Napomenama uz finansijske izvještaje dala obrazloženja vezano za stalnost poslovanja, što nije u skladu sa zahtjevima MRS-JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja, paragrafi 15(c) i 38.

6.6. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

Na osnovu pisane informacije za potrebe revizije na dan 31.12.2019. godine, protiv Opštine se vodi 1 sudski spor ukupne vrijednosti od 9.500 KM, radi utvrđivanja prava svojine na zemljišnoj parceli. Nije dokumentovano da je bilo sporova koje je Opština vodila protiv trećih lica. Opština nije vršila procjenu ishoda sporova i nije objelodanila informacije o potencijalnim obavezama i potencijalnoj imovini prema zahtjevima MRS-JS 19 –

Rezervisanja, potencijalne imovina i potencijalne obaveze, paragraf 100, kao ni informacije o izvršenim sudskim presudama u toku izvještajnog perioda.

6.7. Napomene uz finansijske izvještaje

Uz Konsolidovani finansijski izvještaj za 2019. godinu sačinjene su i Napomene za period 01.01 - 31.12.2019. godinu, koje pružaju neophodne informacije o Opštini, primijenjenim propisima za izradu godišnjeg obračuna, računovodstvenoj osnovi i primijenjenim računovodstvenim politikama, ali iste ne zadovoljavaju zahtjeve MRS-JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja i odredbe člana 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika, jer nisu objelodanjene informacije koje se odnose na:

- osnovne informacije o organizaciji izvještajnih entiteta koji su obuhvaćeni u konsolidovani finansijski izvještaj Opštine,
- korisni vijek upotrebe ili korišćene stope amortizacije, strukturi stalnih sredstava koja se i dalje koriste, ali im je knjigovodstvena vrijednost nula i nije objavljeno postojanje i iznos ograničenja vlasništva, za svaku grupu nekretnina, postrojenja i opreme, što nije u skladu sa MRS-JS 17 - Nekretnine, postrojenja i oprema, paragraf 88 (c), 89 (a) i 94. b),
- uzroke i razlike za planirane i iskazane pozicije rashoda i planiranih i iskazanih prihoda u odnosu na prethodnu godinu,
- informacije o broju i strukturi zaposlenih,
- obrazloženja vezana za stalnost poslovanja (tačka 6.5. izvještaja),
- iznos prihoda i potraživanja priznatih u vezi sa transakcijom koja nije transakcija razmjene shodno zahtjevima MRS - JS 23 – Prihodi od transakcija koje nisu transakcije razmjene (porezi i prenos) - (paragraf 106, tačke a i b);
- neusaglašena salda potraživanja i obaveza na dan popisa, kao i razloge zbog kojih nije izvršeno usaglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem;
- druge finansijske i nefinansijske informacije koje mogu da posluže za razumijevanje postojećeg ili očekivanog stanja.

Javna ustanova Centar za socijalni rad Novo Goražde nije sastavila Napomene uz finansijske izvještaje.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju informacije u potpunosti u skladu sa zahtjevima MRS-JS i članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika.

Revizijski tim

Danijela Duvnjak, s.r.

Branislavka Jovandić, s.r.

Duška Popović, s.r.